

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

ritur, quod etiam boni in isto opere peccauerunt: quia naturalem legem cui concordat Euangelium & lex moralis præceptionis, transgressi sunt, quæ est. Quod tibi non vis fieri alii ne feceris. Quæ veritas scripsit in corde hominis & quia non legebatur in corde, iteravit in tabulis, ut voce forinsecus admota rediret ad cor, & ibi inueniret, quod extra legeret. Hanc ergo illi præuaricari videntur in illo facto, aliis facientes, quod volebant sibi fieri. Sed ibi subintelligendum est, iniuste: ut non alii, scilicet iniuste facias quod tibi non vis fieri, alioquin huius præuaricator est iudex, dum punit reum nolens aliquid tale sibi fieri. Ita etiam & illud Domini verbum. Omnia quæcunq; vultis ut faciant vobis homines, &c. de bonis accipiendum est, quæ nobis iniuem exhibere debemus. Quintum præceptum est, Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium: vbi crimen mendacii & periiurii prohibetur. Solet etiam quæri. Vtrum prohibitum sit omne mendacium? Quidam dicunt illud tantum prohiberi, quod obest & non prodest ei, cui dicitur. Tale enim non est aduersus proximum: ut ideo videatur hoc addidisse Scriptura. Sed de mendacio magna quæstio est, quæ nec cito explicari potest.

DE TRIPLICI GENERE MENDACII.

DISTINCT. XXXVIII. A

Sciendum tamen tria esse genera mendaciorum. Sunt enim mendacia quædam pro salute vel commo-
 comodo alicuius, non malitia, sed benignitate dicta qualiter obstetrices mentitæ sunt, & Raab. Est & aliud mendacii genus, quod fit ioco, quod non fallit. Scit enim cui dicitur, causa iocidici: & hæc duo genera mendaciorum non sunt sine culpa, sed non tam magna. Perfectis vero non conuenit mentiri, nunc etiam pro temporali vita aliquis, ne pro corpore alterius animam suam

Matth. 7. 6
 Luca 6. c
 De 5. præcepto.
 Aug. super Exo. 9. 7. ad illud 5. præceptum in fi. into 4.

De distinctione præceptorum respecta obligatione eisdem oppositarum: & agit primo de mendacio.

*Exod. 1. c.
Iosue 2. a*

*Aug. q. 68.
super Leu.
ad fin. t. 4.*

*Aug. in En-
chir. c. 22. ad
medium.*

*Lib ad Con-
sentium c.
14. in princ.
4. tom.*

occidat. Licet a eis verum tacere, sed nō falsum dicere: vt si quis non vult hominē ad mortē prode-
re, verum taceat, sed nō falsum dicat. Tertium ve-
ro gen⁹ mēdaciū est, quod ex malignitate & dupli-
citate procedit, cunctis valde cauēdum. His videtur
innui mēdacia illa quæ sūt ioco vel pro salute
alicui⁹, imperfectis esse venialia peccata, perfectis
vero illud, quod pro cōmodo alterius dicitur esse
damnabile, quod etiam de mēdacio iocoso putari
potest, præcipue si iteretur. De mendacio obstetri-
cum, & Raab, quod fuerit veniale August. tradit,
dicēs: Forsitan sicut obstetrices non remuneratæ
sunt, quia mētite sunt, sed quia infantes liberauerunt,
& propter hanc misericordiam veniale fuit
peccatum, nō tamen nullum: sic Raab liberata est
propter liberationē exploratorū, pro qua fuit ve-
niale peccatum. Sed ne putet quisq; in cæteris pec-
catis si propter liberationē hominū sūt, ita posse
cōcedi veniam, multa n. mala detestanda ralem
sequuntur errorē. Possumus enim & furando, ali-
cui prodesse: si pauper cui datur, sentit cōmodum,
& diues cui tollitur, non sentit incōmodum. Ita &
adulterando possumus prodesse, si aliqua nisi ad-
huc ei cōsentiatur, appareat amando moritura, &
si vixerit pœnitēdo purganda: nec ideo peccatum
graue negabitur tale adulterium. Sciēdum est etiā
octo esse genera mendacii, vt Aug. in libr. de men-
dac. tradit, quæ diligenter noranda sunt: vt appa-
reat, quod mēdaciū sit veniale, & quod damna-
bile. Primum capitale est mendaciū longeq; fu-
giendum, quod fit in doctrina religionis, ad quod
nulla causa quisquam debet adduci. Secundum,
quod tale est vt nulli profit, sed obsit alicui. Tertiu,
quod ita prodest alteri vt alteri obsit. Quartū, solā
mētendi fallendiq; libidine maximum mendaciū
est. Quintū, quod fit placēdi cupiditate de suavi-
loquio. His omnib. euitatis sequitur sextū genus,
quod

quod & nulli obest, & prodest alicui: vt si quis pecuniam alicuius iniuste esse tollendam sciens, vbi sit nescire se mentiatur. Septimum, quod & nulli obest, & prodest alicui: vt si quis nolens hominem ad mortem qualicumque prodere, mentiatur. Octauum, quod nulli obest, & ad hoc prodest, vt ab immunditia corporis aliquem tueatur. In his autem tanto minus peccat quisque dum mentitur, quanto magis à primo recedit. Quisquis vero aliquod genus esse mendacii, quod peccatum non sit putauerit, de seipsum turpiter: cum honestum esse deceptorem aliorum arbitretur. Omne ergo genus mendacii summopere fuge: quia omne mendacium non est à Deo.

Quid sit mendacium.

B

Hic videndum est, quid sit Mendacium, & quid sit Mentiri. Deinde vtrum omne mendacium sit peccatum, & quare? Mendacium est (vt ait Aug.) falsa significatio vocis cum intentione fallendi: vt ergo mendacium sit necesse est vt falsum proferatur & cum intentione fallendi. Hoc enim malum est proprium mentientis, aliud habere clausum in corde, aliud promptum in lingua.

*Lib. contra
mendacis ad
Consentiū,
c. 13. in fi. t. 4*

Quid sit mentiri.

C

Mentiri vero est loqui contra hoc quod animo sentit quis, siue illud verum sit, siue nō. Omnis ergo qui loquitur mendaciū, mētitur, quia loquitur cōtra quod animo sentit, i. voluntate fallēdi: sed nō omnis, qui mētitur mendaciū dicit: quia quod verum est, loquitur aliquando meniendo, sicut è cōuerso falsum dicēdo aliquando verax est. Vnde ait Aug. Nemo sanè mentiēns iudicandus est, qui dicit falsum, quod putat verum: quia quancum in ipso est, nō fallit ipse, sed fallitur. Non ergo mēdacii arguendus est, qui falsa incautus credit, ac pro veris habet. Potiusq; è contrario ille mentitur qui dicit verum, quod putat falsum. Quātum enim ad

animum eius attinet, non verū dicit: quia nō quod sentit dicit: quamuis verum inueniatur esse quod dicit. Nec ille liber est à mēdacio, qui ore nesciens loquitur verum, sciens a. voluntate mentitur. Hic quēri solet, si Iudæus dicat Christum esse Deū, cum nō ita sentiat animo, vtrum loquatur mēdacium. Non est mēdacium, quod dicit: quia licet alter teneat animo, verū tamē est, quod dicit, & ideo non est mēdacium: mētitur tamen, illud quod verum est dicens. Quod vero omne mēdacium sit peccatū, Aug. insinuat. Mihi, inquit, videtur omne mendacium esse peccatum: sed multum interest quo animo & de quibus reb. quisq; mentiatur. Non n. sic peccat, qui consulendi, vt qui nocendi voluntate mētitur: nec tantum nocet, qui viatorē mentiēdo in diuerso itinere mittit, quantum qui viam vitæ mētiendo deprauat. Porro omne mēdacium ideo dicendum est esse peccatum, quia hoc debet loqui homo quod animo gerit, siue illud verum sit, siue putetur & nō sit. Verba n. ideo sunt instituta, nō vt per ea homines inuicē fallant, sed per ea in alteri⁹ notitiam suas cogitationes ferant. Verbis ergo vt ad fallaciam, nō ad quod sunt instituta, peccatum est. Nec ideo etiā vllum mēdacium putandum est nō esse peccatum, quia possumus alicui aliquando prodesse mētiendo: possumus n. vt prædictum est, & furando & adulterando prodesse. Mendacium quoq; nō tunc tantum esse possumus dicere, quando aliquis læditur. Cum n. à sciēte dicitur fallum, mendacium est: siue quis, siue nemo lædatur. Ecce ex his cōstat omne mēdacium esse peccatum: non tamē de omni mēdacio accipiendum est illud Psal. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Nec illud, Os quod mētitur occidit animam. Nec omne mendacium isto præcepto prohiberi videtur, nec præmissa descriptione mendacium ioci includi.

Vbi cum periculo erratur vel non.

*Aug. in En.
c. 18. paulo
superius in
initio.*

*Ibid. c. 22. e-
iusdem libr.
in initio cap.*

*Aug. in En.
c. eod. Gra-
tianus c. 22.
q. 2. in ipsa-
rum Psal. 5.
Sap. 1. c.*

Illud

Illud etiam sciendum est, quod in quibusdam rebus magno malo, in quibusdam paruo, in quibusdam nullo fallimur. In quibus rebus nihil interest ad capescendum Dei regnum, vtrum credantur an non, vel vtrum vera putentur an falsa, siue sint siue nō, in his errare, i. aliud pro alio putare, non arbitradum est esse peccatum: vel si est, minimum atque leuissimum. Et sunt vera quędam, quamuis nō videantur: quę nisi credantur, ad vitam æternam nō potest perueniri. Et licet error maxima cura cauedus sit non modo in maiorib. sed etiam in minoribus reb. nec nisi rerum ignorantia possit errare, nō tamē est cōsequens, vt continuò erret quisquis aliquid nescit, sed quisquis se existimat scire, quod nescit. Pro vera n. approbat falsam, quod erroris est proprium. Veruntamē in qua re quisquis erret interest plurimum. Sunt n. quę nescire sit melius quam scire. Itē nōnullis errare profuit aliquando: sed in via pedum, non in via morum. Solet etiam quæri de iacob, qui se dixit esse Esau, aliter animo sentiēs, vtrum mentitus sit? De hoc Aug. ait, iacob, quod matre fecit auctore vt falleret patrem, si diligenter attendatur, videtur non esse mendacium sed mysterium. Intendebat enim matri obedire, quę per spiritum nouerat mysterium: & ideo propter familiare consilium Spir. S. quod mater acceperat, à mendatio excusatur iacob.

DE PERIURIO.

DISTINCT. XXXIX.

Nunc de periurio videamus. Periurium est mendacium iuramento firmatum. Hic quæritur, Vtrum sit periurium, vbi nō est mendacium? Quod quibusdam videtur ex auctoritate Hiero. dicētes. Aduertendum est, quod iusiurandū tres habet comites, veritatem, iudicium & iustitiam, si ista defuerint non erit iuramentum, sed periurium. Vbi autem falsum iuratur, veritas deest. Si ergo falsum

VU 4

iure-

*Aug. in pr.**c. 19. in En-**chirid.**Ibid. in pr.**cap. 21**Ibid. ad fin.**cap. 10.**Ibid. c. 17.**in princ.**Ibid. condi-**nud Aug.**Gen. 27. 6**A De periurio.**Hiero. super**Hieremiam**in commen-**tariis, ad il-**lud.**Hieremia**iurabis in**veritate,**cap. 4. to. 5.*